

ELAZIĞ CEZAEVLERİ İNCELEME VE TESPİT RAPORU

BU İNCELEME VE TESPİT RAPORU,
ELAZIĞ 1 NO'LU YÜKSEL
GÜVENLİKLİ CEZA İNFAZ
KURUMU VE ELAZIĞ 2 NO'LU
CEZA İNFAZ KURUMU'NDA
BULUNUN MAHPUSLARIN MARUZ
KALDIKLARI HAK İHLALLERİ
İDDİALARI ÜZERİNE
HAZIRLANMIŞTIR.

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR ŞUBESİ

19 EKİM 2018

ELAZIĞ CEZAEVLERİNDE İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARININ ARAŞTIRILMASINA İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU

İÇERİK

KONU

HEYETİN OLUŞUMU ve AMACI

HEYETİN TEMASLARI

- CEZAEVİ ZİYARETİ VE MAHPUSLARLA YAPILAN GÖRÜŞMELER
- RESMİ YETKİLİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER

KONU İLE İLGİLİ ŞUBEMİZİN ALDIĞI BAŞVURULAR

TESPİT VE SONUÇ

KONU

Elazığ ilinde bulunan, *Elazığ 1 No'lu Yüksel Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda* tutuklu ve hükümlü bulunan mahpuslara temel ve insani haklarının ihlal edildiği yönünde iddialar gündeme gelmiştir.¹

Söz konusu ihlal iddiaları yeni olmayıp, geniş bir zaman aralığında sık sık gündeme gelmiş olup, iddialar ile ilgili inceleme çalışmaları yapılarak raporlaştırılmış ve ulaşılan tespitler kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.²

HEYETİN OLUŞUMU VE AMAC

Elazığ 1 No'lu Yüksel Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan tutuklu ve hükümlü mahpusların mektupla ve ailelerinin bizzat şubemize başvuruda bulunarak, başta işkence ve kötü muamele olmak üzere insan hakları ihlallerine maruz kaldıkları yönünde bildirimleri olmuştur. Aynı zamanda her iki cezaevinde insan haklarının ihlal edildiğine yönelik haberler yayınlanmıştır. Şubemize yapılan başvurularda yer alan iddiaların, kişi hakları ve güvenliğinin korunmasına yönelik vahim boyutlarda olması nedeniyle, şubemiz söz konusu ihlaller ile ilgili inceleme ve tespit çalışmalarında bulunmak amacıyla bir heyet oluşturma kararı almıştır.

Heyette,

İHD Diyarbakır Şube Başkanı **Av. Abdullah ZEYTUN**

İHD Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyesi **Av. Gurbet YAVUZ**

İHD Diyarbakır Şube Denetleme Kurulu Üyesi **Av. Yusuf ERDOĞAN** yer almıştır.

Heyetimizin amacı, Elazığ 1 No'lu Yüksel Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda meydana geldiği iddia edilen insan hakları ihlallerinin araştırılması amacıyla inceleme ve elde edilen veriler ışığında tespitlerde bulunmak ve sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmak olarak belirlenmiştir.

HEYETİN FAALİYET VE TEMASLARI

Heyetimiz, 28.09.2018 tarihinde Cuma günü Elazığ iline giderek, her iki cezaevinde bulunan ve konu ile ilgili şubemize başvuruları bulunan mahpuslarla görüşmelerde bulunmuştur. Cezaevinde mahpuslarla sağlanan görüşmelerin ardından heyetimiz, konu ilgili Cumhuriyet Savcılığı ile de bir görüşme gerçekleştirmiştir.

Heyetimizin, cezaevinde mahpuslarla ilgili yapmış olduğu görüşmeler şu şekildedir:

Heyetimiz, Elazığ 1 No'lu Yüksel Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan **Mehdi BOZ** isimli mahpusla bir görüşme gerçekleştirmiştir. Mehdi BOZ, heyetimizin yönelttiği söz

¹ Söz konusu hapisanelerde bulunan tutuklu ve hükümlü mahpusların başta işkence ve kötü muamele olmak üzere çeşitli biçimlerde (tecrit etme, disiplin cezaları, sağlık hakkı, ayakta sayım dayatması vb. konularda) hak ihlallerine maruz kaldıklarına yönelik, mahpuslardan mektup aracılığıyla ve yakınları tarafından bizzat şubemize başvurularda bulunulmuştur. Söz konusu ihlaller, basın yayın organlarında da yer alarak gündem olmuştur.

² Aynı cezaevlerinde meydana gelen ihlallerle ilgili İHD Diyarbakır Şubesi ve Diyarbakır Barosu tarafından 23.02.2018 tarihinde inceleme ve tespit raporu hazırlanmış ve kamuoyuna açıklanmıştır. Rapora <https://bit.ly/2CDiuh6> linkinden ulaşılabilir.

ELAZIĞ CEZAEVLERİNDE İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARININ ARAŞTIRILMASINA İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU

konusu iddialarla ilgili şu beyanlarda bulunmuştur. “Ben Mehdi BOZ, 1995 yılından bu yana cezaevindeyim. Örgüt üyesi olduğum iddiasıyla yargılandım ancak daha sonra Eski TCK 125'den ceza aldım. Toplamda 36 yıl ceza verildi. İnfazım 30 yıldır. İnfazımın bitmesine normalde 6 yıl vardı. Ancak verilen disiplin cezaları nedeniyle, infazım yandı. Şu an cezaevinden çıkmama 12 yıl var. Çeşitli cezaevlerinde kaldım. 2010 yılında Bolu F Tipi cezaevinden Edirne F Tipi Cezaevine sürgün edildim. 2015-2016 yıllarında guatr şikâyeti ile hastaneye gittim. Doktor, tiroit kanseri teşhisi koydu. Doktor, fakülteye sevk edilmemi önerdi. Fakülteye sevk edildim çeşitli tetkikler yapıldı. Üniversite hastanesi de aynı teşhisi koydu. 25 Mayıs 2016'da ameliyat oldum. 28 Haziran 2016 tarihinde patoloji raporu çıktı. Kesin olarak kanser olduğum anlaşıldı. Ameliyatım gerçekleştirildikten 5 gün sonra cezaevine geri getirildim. Bir süre sonra, vücudumda çeşitli şişkinlikler başladı; acil servise kaldırıldım. Edirne Tıp Fakültesinde biyopsi iğnesi yapıldı. Daha sonra 1 aya yakın bir süre hastanede kaldım. Böbreklerde protein kaçağı olduğu tespit edildi. Bu hastalıkların yanında prostat, tansiyon, ülser, KOAH ve ZONA hastalıklarım bulunmaktadır. Hastaneden hapishaneye getirildikten belli bir süre sonra; bana, "seni adli tıpa göndereceğiz, ceza ertelemesi için" dediler. İstanbul adli tıpa götürüldüm, tetkikler yapıldı. Adli tıptan cezaevine yeniden döndüğümde, bana "sevkin var" dediler. Talebim olmadığı halde ve tedavim devam ederken başka bir cezaevine gönderildim. Bana hangi cezaevine götürüleceğim söylenmedi. Edirne'den yola çıktıktan bir süre sonra, tekrar beni Edirne F Tipi'ne geri getirdiler. Bana Kayseri'deki cezaevine götürüleceğim söylendi. Ancak personel sıkıntısı olduğu gerekçesiyle tekrar Edirne'ye geri getirdiler. 2017 yılının 10'uncu ayında, beni Kayseri 2 No'lu T Tipi'ne götürdüler. Cezaevine girişte, eşyalar ile ilgili sıkıntı çıkardılar. İlaçlarımı 5-6 gün hiç vermediler. Ayakta sayım uygulaması dayatıldı. Ben bunu kabul etmeyince "akşam görüşürüz" dediler. Bu ayakta sayım ile ilgili tarafıma disiplin cezası verildi. Ben KOAH hastası olduğum için sigara içilen ortamda kalamıyorum, oda talebinde bulundum. Sağlık sorunlarımı konuşmak için cezaevi müdürü ile görüşmeye gittim. Bana "ayakkabılarını çıkar" dediler; bunu kabul etmeyince " seni müdüre götürmeyeceğiz" dediler ve bana saldırdılar. Yaklaşık 6-7 kişi idiler. Beni derdest ederek süngerli odaya koydular. Orada elbiselerimi çıkardılar. Süngerli odadan çıkarttıktan sonra beni, başka bir odaya yerleştirdiler. 27 Nisan 2018 tarihinde yine neden belirtilmeden, Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Cezaevine getirildim. Girişte, çıplak arama uygulaması dayattılar. Kabul etmeyince, girişte bulunan küçük bir odaya konuldum. Yine soyun dediler; kabul etmedim. 6-7 kişi üzerimdeki elbiseleri yırttılar. Çoraplarıma kadar çıkartmaya çalıştılar; darp etmeye başladılar. Bu darptan sonra; "seni odaya götüreceğiz" dediler. O sırada bana hakaretlerde bulundular. Ancak beni odaya götürmediler. Koğuş yerine süngerli odaya götürdüler. Orada da üzerimdeki elbiseleri yırttılar. Hakarete maruz kaldım ve darp edildim. Sonra tekrar müşahede odasına götürüldük. Beni tekli odaya götürdüler. Ben tekli odada kalmayacağımı belirttim. Beni zorla tekli odaya sokmaya çalıştılar ve hakaret ettiler. 1 gün tekli odada kaldım. Cezaevi müdürlüğüne dilekçe yazarak yaşadığım; girişteki muamele, darp ve hakaretle ilgili bilgi verdim. Yüz yüze de görüşerek bunları aktardım. Müdür "ilgileneceğiz" dedi. Belli bir süre sonra, kurul kararı ile tekli odada kalacağım söylendi bana. 1 Mayıs tarihinde, anma amacıyla "Yaşasın 1 Mayıs" diye slogan attım. Bunun üzerine 6-7 gardiyan içeri girdi. Bana saldırdılar; koridorda sürükleyerek süngerli odaya koydular. Orada elimi ve ayaklarımı kelepçelediler. 1-2 saat süngerli odada kaldıktan sonra, odama geri getirildim. Bu 1 Mayısla ilgili bana 15 gün hücre cezası verdiler. Toplamda 20 gün hücrede kaldım. Cezaevinde ilerleyen zamanlarda kimlik verdiler bana. Cezaevindeki bu uygulamayı kabul etmedim. Bana 4-5 ay telefon, avukat görüşü, berber aile görüşü vb. şeylerden men ettiler. 1-2 defa avukatım geldi; avukatıma "görüşmek istemiyor" denilmiş. Ancak ben avukatıma mektup yazarak böyle bir şey olmadığını belirttim. Kimlik uygulamasını kabul etmemeye devam ettiğimden, 1 ay ek olarak ziyaretçi görüş yasağı verdiler. Annem ve babam, 3-4 defa savcılıktan izin alarak görüşüme

geldiler. Ancak buna rağmen görüştürmediler. Gerekçe olarak disiplin cezalarını öne sürüyorlar. Bu süreç içerisinde idare tarafından hiçbir dilekçem işleme alınmadı. Gerekçe olarak dilekçelerimde "hapishane" demem gösterildi. Hatta bu nedenle beni birkaç defa süngerli odaya götürdüler. 4 Eylül tarihinde kütüphanedeki kitaplarımı almak için dilekçe yazdım. Yine aynı 6-7 gardiyan dilekçemi buluşturup; yüzüme fırlattılar. Bununla ilgili sözlü tartışmadan sonra; tekme ve tokatlarla darp edildim. Ara koridorda beni yerlerde sürüklediler. Biri boğazımı sıktı; nefes alamadım düşüp bayılmışım. Gözlerimi açtığımda, tekmeleniyordum; güya beni revire götürdüler. Doktor orada yoktu; tekme ve yumruklarla darp edildim. Şu an dahi ayak parmaklarımda morluklar var; simsiyah olmuş. Tarafıma sinkaflı küfürler edilerek darp edilmeye devam edildim. Sonra bu olayla ilgili, tekrar 1 ay ziyaret yasağı getirdiler. Tekli odadan çıkmak için adli-idari makamlara dilekçeler yazdım. Dilekçelerimin idare tarafından işleme alınmadığını fark ettim. Bunun üzerine, tekrar Cumhuriyet Başsavcılığı'na dilekçe yazdım. 13 Eylül'de odamı değiştireceklerini söylediler. Ancak yine başka bir tekli odaya alındım. Elazığ cezaevine geldiğim günlerde idareye dilekçe yazarak, Edirne F Tipi Cezaevinde kaldığım sürede oradaki raporlarımın teminini ve diyet listesi hazırlanmasını talep ettim. Ancak diyet yemekleri konusunda herhangi bir adım atılmadı. Revire giderek diyet ile ilgili talebimi doktora yineledim. Ancak beni ilgilendirmez dediler. Benim diyetim çok özel bir diyet, çünkü böbreğimde protein kaçağı var. Doktora sürekli tedavim için hastaneye gitmem gerektiğini söyledim. Raporların yok dedi. Ben de UYAP'tan görebilirsiniz dedim, bazı raporların gelmedi cevabıyla karşılaştım. Hastaneye götürüldüğümde, kanserin çok ilerlemediği söylendi. Ancak geldiğimden bu yana, hastalıklarına ilişkin herhangi bir tedavi süreci başlatılmadı. Revir doktoru tedavi etmediği gibi; işkenceye ilişkin darp raporu da vermedi. Doktor bana "insan durup dururken neden işkence görürsün" dedi. Diyet vb. şeyler için başvurduğumda doktora; benimle dalga geçerek "daha iyisin her gördüğümde" dedi. Vitamin haplarım normalde paralı ancak raporumda ücretsiz verileceği söyleniyor; ancak bazen yazıyorum göndermiyorlar. Kullanamıyorum; yeni yeni vermeye başladılar. Bu hususlarda derneğinizden hukuki destek talep ediyorum; söz konusu anlattıklarımın basında ve raporlarda yer almasında bir sakınca yoktur."

Bu görüşmenin ardından heyetimiz; Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan **Metin ERDEM ve Nihat BAKIRTAŞ** isimli mahpuslarla birer görüşme gerçekleştirmiştir.

Heyetimizin yönelttiği söz konusu iddialarla ilgili, Metin ERDEM, şu beyanlarda bulunmuştur: "Ben 1,5 yıldır bu cezaevinde kalmaktayım. Kaldığım süre boyunca psikolojik baskı sistematik bir şekilde devam etti. Cezaevinde çalışan personellerin PKK'den hükümlü/tutuklu mahpuslara karşı tavırları tahrik edici ve saldırgan. Personeller bize sürekli olarak hakaret ve küfür içerikli aşağılayıcı sözler söylemektedirler. Personeller haftada 2 veya 3 sefer odalarımızda arama yaparak eşyalarımızı dağıtıp eşyalarımıza özellikler yazıp çizdiğimiz defterlere el koymaktadırlar. Sabah ve akşam sayımlarında odada üç kişi olmamıza rağmen odaya 5-8 arası personel gelerek bize baskı uygulayıp hakaret ediyorlar. Bu cezaevi fiziki olarak çok fazla tekli odaya sahip olduğu için biz mahpuslara sıklıkla tecrit uygulanıyor. İdare Gözlem Kurulu diye bir kurulun kararıyla somut gerekçeler sunulmadan bizleri tekli odalara atıyorlar. Bizlerin oda değişiklik taleplerimiz ise hiçbir şekilde kabul edilmiyor. Çok uzun zamandır tekli odada kalan mahpuslar bulunmaktadır. Bize istediğimiz gazeteleri vermiyorlar. Evrensel Gazetesini bazen Yeni Yaşam Gazetesini ise hiç vermiyorlar. Kürtçe yazılı kitaplarımızı ise tercüman yok diye bize vermiyorlar. 14 Eylül 2018 tarihinde üç gün süren açlık grevinin ardından başlatılan disiplin soruşturması için savunma vermeye giden mahpuslara oda içerisinde önce savunmalarına sözlü olarak müdahale edilmiş daha sonra fiziki saldırı gerçekleşmiştir. Olayın ardından benim bildiğim 3-4 arkadaşım darp edilmelerine ve rapor talep etmelerine rağmen kendilerine darp/cebir raporu verilmemiştir.

ELAZIĞ CEZAEVLERİNDE İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE İDDİALARININ ARAŞTIRILMASINA İLİŞKİN
İNCELEME VE TESPİT RAPORU

Ben de aynı gün savunma vermek için odaya girdiğimde savunmam engellendi ve bana daha önce savunma yapa arkadaşlarımın beyanlarını kopyalayıp yapıştırmak istediler. Ben kendi savunmamı yapmak istemekte ısrar edince bana odadan çıkmamı söylediler. Memurlar kolumdan tutarak fiziki müdahale girişiminde bulundular. Ben savunmamı tam olarak yapamadan odadan çıkarıldım. Bu tür müdahaleler sıklıkla olmaktadır. Cezaevi yönetimi ve personellerin tavırlarından şikâyetçiyim. Bize yapılan kötü muamelelere karşı İHD Diyarbakır Şubesinin hukuki yollara başvurmasını talep ediyorum.”

Heyetimizin yönelttiği söz konusu iddialarla ilgili, Nihat BAKIRTAŞ, şu beyanlarda bulunmuştur: *“Ben 2 yıldır bu cezaevinde kalmaktayım. Sürekli olarak personeller bize psikolojik baskı yapıyorlar. Cezaevinde çalışan personellerin biz mahpuslara karşı tavırları çok rahatsız edici. Personeller bize sürekli olarak hakaret ve küfür içerikli sözler söylemektedirler. Daha önceleri personeller haftada 2 veya 3 sefer odalarımızda arama yaparak eşyalarımızı dağıtıp yazıp çizdiğimiz defterlere el koydular. Bir aydır bana somut bir sebep söylenmeden beni tekli odaya aldılar. Tekrar üç kişilik odaya alınmam için talepte bulunsam da İdari Gözlem Kurulu bu talebimi reddediyor. Bana istediğim gazeteleri vermiyorlar. Kürtçe yazılı kitaplarımızı ise tercüman yok diye bize vermiyorlar. Kitaplarda 7 sayı kotası var. Haklarımızı sürekli olarak engelliyorlar. Normalde her hafta yapılması gereken sohbet ve spor alanından yararlanma hakkımızı bir hafta spor diğer hafta sohbet olacak şekilde ayarlıyorlar. Radyolarımıza bir yıldır el koyup bize halen vermediler. OHAL kalktıktan sonra radyolarımızın bize verilmesi için talepte bulunduysak bile bize olumlu bir cevap verilmedi. Bize uygulanan bu tavırlardan kaynaklı derneğinizin benim adıma girişimlerde bulunmasını talep ediyorum.”*

Heyetimiz, aynı gün mahpuslarla yapılan görüşmelerin ardından, Elazığ Cezaevi Savcılığı ile ihlal iddiaları ile ilgili bir görüşme gerçekleştirmiştir. Elazığ Adliyesi'nde Cezaevi Savcısı ile makamında yapmış olduğu görüşmede; mahpusların haklarının ihlal edildiği yönündeki iddialara dair yapılan başvuru ve görüşmeleri detaylı şekilde aktararak, siyasi görüşü ne olursa olsun hükümlü, tutuklu ve gözetim altında bulunanların insan onuruna yaraşır koşul ve haklara sahip olması gerektiği ifade edilmiştir. Görüşmede ayrıca, mahpusların ve ailelerinin iddiaları ile hak ihlalleri gerçekleştirdikleri iddia edilen sorumlular (infaz koruma memurları, askeri personel vb.) hakkında soruşturma başlatılması için gerekli hassasiyet gösterilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Ancak mahpusların işkence gördüğüne dair iddialarını aktaran heyetimize Savcılık tarafından; ***"işkence meselesini kabul etmiyoruz"*** şeklinde beyanda bulunmuştur. Bu çerçevede, mahpuslara ilişkin söz konusu iddiaların adli organlarca dikkate alınmadığı, heyetimizin edindiği izlenimler arasında yer almıştır. Cezaevi savcısının bu tutumu heyetimizde, iddia edilen işkence iddialarının araştırılmasına yönelik etkin ve etkili soruşturma işlemi gerçekleştirmeyeceği izlenimi uyandırmıştır.

İşkence iddiaları dışında mahpusların temel haklarının ihlal edildiğine yönelik (***Keyfi ve sürekli bir hal alan disiplin cezaları, hastane sevklerinin geciktirilmesi, ayakta sayım, iletişim haklarının kısıtlanması vb.***) iddiaların aktarılması üzerine ise heyetimize savcılık tarafından, mahpusların üyesi oldukları örgüt kararı doğrultusunda hareket ettikleri şeklinde olmuştur. Savcılığın bu durumu ilişkin tutumu heyetimizce, özellikle illegal örgüt suçlamasıyla karşı karşıya kalan bazı mahpuslara karşı önyargılı yaklaştığı izlenimi oluşturmıştır.

Heyetimizce aktarılan sayısız ihlal iddialarına ilişkin savcılık, Ceza İnfaz Kurumunda herhangi bir sorunun bulunmadığını ve söz konusu iddiaların farazi olduğunu ileri süren bir yanıt vermiştir.

KONU İLE İLGİLİ ŞUBEMİZİN ALDIĞI BAŞVURULAR

Söz konusu ihlal iddiaları ile ilgili hem hapisanelerde bulunan mahpuslar, hem de yakınları tarafından şubemize yapılan başvurular şu şekildedir:

27 Temmuz 2018 tarihinde Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'dan İHD Diyarbakır Şubesi'ne mektupla başvuruda bulunan Ahmet Yıldırım, şu beyanlarda bulundu: *“Ben şu an Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatmaktayım. 22.06.2018 tarihinde bilmediğim bir nedenle örgüt üyeliği suçlamasıyla tutuklandım. Ben daha önce de örgüt üyeliği suçlaması nedeniyle 7.5 yıl cezaevinde yattım.o dönemde cezaevinde kaldığım süre zarfında sağlık problemlerim oldu ve psikolojik tedavi gördüm 22.06.2018 tarihinde tutuklanarak Elazığ T Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna getirildim. Bu cezaevinde 10 gün kaldıktan sonra oda değiştirmek istedim ve kurum baş memuruna çıktım. Bunun için savcılığa dilekçe vermem gerektiğini söyledi. Bende savcılığa oda değişikliği için dilekçe yazdım. Dilekçemin cevabı geldi ve odamdan ayrılınca bilgim olmadan kurum değişikliği gerçekleşti. Beni bulduğum cezaevinde alarak Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kuruma getirdiler. Ben savcılığa yazmış olduğum dilekçemde sadece oda değişikliği istedim, kurum değişikliğine değinmedim. Şu anda bulduğum 1 No'lu cezaevinde çok sıkıntı yaşamaktayım. Ben daha önce 2008-2015 tarihleri arasında psikiyatri tedavisi gördüm. Daha da tedavim devam etmektedir. Benim rahatsızlığım Ankara/Sincan F tipi Cezaevinde ilerledi. Uzman doktorların raporlarıyla birçok cezaevi değiştirdim. Şu andan bulduğum cezaevinde tedavim yapılmıyor ve ilgilenilmiyor. Bu tarz kurumlar benim rahatsızlığım nedeniyle uygun değildir. Tedavimle ilgili bütün raporlar kurumdaki dosyamda mevcuttur. Kurum memurları bunu bile bile beni 1 No'lu Cezaevine götürdüler. Kaldığım kurumda şartlar benim açımdan hiç uygun değildir. 1 No'lu Cezaevinde iki haftaya yakın bulunmaktayım. Kurum aileme sevk edildiğimi iletmemiştir. Ailemin benim burada olduğumdan haberleri yoktur. 2008-2015 yıllarında cezaevlerinde kaldığım süre içerisinde benim F tipinde kalmamam uzman raporlarında mevcuttur. Burada yaşadığım sorunlarla ilgili kuruma birçok dilekçe ile başvuruda bulundum ama sorunlarım çözülmedi. Bu sıkıntılar içerisinde sorunlarıma cevap olacağınıza canı gönülden inanıyorum. Bu nedenle derneğinizden hukuki yardım talep ediyor ve bu durumun takipçisi olmasını istiyorum.”*

16 Ağustos 2018 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Jiyan Tuncay, şu beyanlarda bulundu: *“Amcam Engül Tuncay, 2014 Ekim ayından beri cezaevinde kalmaktadır. Şuanda Elazığ 1 No'lu Kapalı Cezaevinde cezasını yatmaktadır. Amcam ile Pazartesi günü 10 dakikalık telefon görüşmesi yaptım. Görüşmede; yakın dönemde 10-15 gardiyanın kaldığı koğuşa saldırıda bulunarak kendisi ve arkadaşlarını darp ettiklerini söyledi. Bunun sürekli bir şekilde olduğunu söyledi. Başgardiyanın adının Zeynel olduğunu söyledi. Ağır tahrik, küfür ve işkencelerin sürekli devam ettiğini belirtti. Bütün bunlardan kaynaklı sizden hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”*

12 Eylül 2018 tarihinde Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'dan İHD Diyarbakır Şubesi'ne mektupla başvuruda bulunan Engül Tuncay, şu beyanlarda bulundu: “ Ben Elazığ 1 No'lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatmaktayım. 10.08.2018 tarihinde odamızda gelişen bir olayı aktarmak istiyorum. Şahsıma yönelik gerçekleşen bu olay tamamen bile isteye planlı- programlı ve tasarlanarak gerçekleştirilmiştir. Belirttiğim tarihte çatı kontrolleri için çatıya çıkan personelin çatıya çıkma gerekçesi dışında havalandırmada olduğumu görmesiyle beni tahrik edencesine “Seni sürgün edeceğim, hücreye atacağım, buraya ne için geldiğini biliyorum.” Vb gibi konuşması üzerine önceden ayarladığı anlaşılan 4-5 personelin kaldığı odanın havalandırmasına gelmesiyle tartışmanın boyutu ve niteliği beni darp ederek odadan çıkarmaya varan bir olayın başlangıcı olmuştur. Havalandırmaya giren personellerden birisi, benim çatıdaki personele “Kendini yasaların yerine koyuyorsun bu suçtur.” Dememle birlikte yerdeki boş pet şişesine tekme atıp beni de itekleyerek bana vurmasına “tavırlarına dikkat et, niye yapıyorsun” demem ile her iki kolumu bükerek yanındaki personellerle birlikte koridora çıkarıldım. Çıkarılma esnasında bir yandan kollarım bükülmüş öte yandan yumruk ve tekmelemler hedefi haline getirildim. Koridorda kameraların olmadığı bölüme götürüldüğümde vücudumun birçok yerinde kırılma, şişkinlik ve morarma meydana gelecek şekilde fiziki saldırıya maruz kaldım. Kimi personellerin tahriki ve teşviki kiminin de saldırgan tutumu sonucunda 10.08.2018 tarihinde hastanede darp raporu aldım. Özellikle belirtmek isterim ki cezaevinde bulunan personeller içinde hazır kuvvet olarak bilinen personellerin bugüne kadar yaptığı saldırılar sadece bana yapılan saldırılar değildir. Her defasında haklarında suç duyurusunda bulunmamıza rağmen takipsizlikle sonuçlanıyor. Bana yapılan saldırı aslında cezaevinde mevzuata göre emir altında ve devlet memurluğu vasfıyla hareket etmesi gereken bu birkaç personel adeta kontrol dışı bir durumdadır. Gerekçeleri hukuken hazır “Görevli memura görevini yaptırılmama veya memuru tehdit” diyerek yaptıkları insanlık dışı uygulamaya hukuki kılıf uydurabiliyorlar. Şunu da belirtmek isterim ki can güvenliğimiz de kalmamıştır. Bu konu ile ilgili derneğinizden hukuki yardım talep ediyoruz.”

21 Eylül 2018 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Zeycan Ateş GÜNGÜR, şu beyanlarda bulundu: “Eşim Yasin GÜNGÜR, 05 Ocak 2017 tarihinden beri cezaevinde kalmaktadır. Mayıs 2017 tarihinden beri Elazığ 2 No'lu Kapalı cezaevinde cezasını yatmaktadır. Eşim Elazığ Cezaevine nakledildiği günden beri cezaevi idaresi tarafından kötü muamele ve baskılara maruz kalmaktadır. Daha önce ki tarihlerde cezaevindeki görevliler tarafından ayakta sayım vermediği gerekçesi ile darp edilmesine karşı AHİM'e başvuruda bulunduk. Eşim Yasin GÜNGÜR ile dün yani 20 Eylül 2018 tarihinde kaldığı cezaevinde telefon ile kapalı görüş yaptım. Kendisi ile yaptığım görüşmede halen kötü muamele ve baskıların kendileri üzerinde sürdürüldüğünü belirtti. 3-4 aydır kaldığı cezaevinde tek kişilik oda da kaldığını, Temmuz ayında 2 günlük hücre cezası çektiğini, telefon da aktardı. Yine kendilerine yönelik olarak ayakta sayım vermediğinden dolayı sürekli olarak soruşturmalara maruz kaldığını söyledi. Kendisini, düşüncelerini ifade etme olanaklarının kısıtlandığını, kendisine ait bir takım materyallere el konulduğunu bundan dolayı ciddi anlamda sıkıntı çektiğini belirtti. Kendisinin cezaevinde yazmış olduğu öykü yazıları ile kullandığı Kürtçe-Türkçe sözlüğe herhangi bir gerekçe belirtilmeksizin el konulduğunu aktardı. Cezaevindeki bu kötü muamele ile keyfi verilen yasaklama ve baskıların artık çekilmez olduğunu, hak ihlallerinin sonlandırılması için gerekli çabaların ortaya konulmasını talep etti. Eşimin üzerindeki baskıların son bulması ve kendisini ziyaret etmeniz için hukuki destek talebinde bulunuyorum.”

24 Eylül 2018 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Devran Toptaş, şu beyanlarda bulundu: “Elazığ 2 No’lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde kalan babam Enver Toptaş ile bugün telefon ile yaptığımız haftalık görüşmede şunları aktardı; 12.09.2018 tarihinden beri yaklaşık 12 gündür sistematik ve psikolojik olarak kendilerine baskı yapıldığını iletti. Cezaevindeki infaz memurları tarafından keyfi muameleler uyguladıklarını ve herhangi bir saatte koşularının basıldığını ve yazdıkları öykü, onlarca notlarına el konulduğunu belirtti. Yine aynı şekilde cezaevi yönetimine yazdıkları dilekçelerin disiplin suçu işlemişsin bahanesiyle işleme konulmadığını ve geri gönderildiğini belirtti. Haftalık yaptığımız telefon görüşmeleri sırasından telefon aniden kesilmektedir. Yaklaşık 12 gündür kendi rızası dışında koşusuna yapılan baskından sonra koşusunun değiştirildiğini ve gönderildiği koşu ta elbise dışında herhangi bir şeyin verilmediğini ya da geç verildiğini aktardı. Cezaevindeki ortak alan sohbet ve etkinliklerinin yasaklandığını söyledi. Ani baskın ve uygulamaların giderek arttığını ve kamuoyundan duyarlılık beklediğini ifade etti. Bir heyetin gidip oradaki durumu inceleyip bize bilgi verilmesini talep ediyoruz.”

28 Eylül 2018 tarihinde Elazığ 2 No’lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan İHD Diyarbakır Şubesi’ne mektupla başvuruda bulunan Nihat Bakırtaş, şu beyanlarda bulundu: “Ben 2 yıldır Elazığ cezaevinde kalmaktayım. Kaldığım süre boyunca keyfi uygulamalar var. Haklarımız verilmiyor. İdare Gözlem Kurulu kararıyla tekli odaya aldılar. Mektuplarımızı şifreli gönderilmiş denilerek beni tekli odaya aldılar. Sıklıkla aramalar yapıyor. Haftada 2-3 kere yapıyor. Yazdığımız şeylere el konuluyor. Psikolojik baskı uyguluyorlar. Gazetelerde sıkıntı yapıyorlar. Evrensel bazen Yeni Yaşam ise hiç verilmiyor. Normalde her hafta sohbet ve spor olması gerekirken bir hafta spor diğer hafta sohbet yapılmasına izin veriliyor. Gardiyanların tavırları çok tahrik edicidir. Psikolojik olarak baskı yapıyor. Bize yapılanlardan şikâyetçiyiz. Radyolarımıza 1 yıldır el koyup halen bize vermediler. OHAL kalktıktan sonra da talep etmemize rağmen bize verilmedi. Sizden hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”

28 Eylül 2018 tarihinde Elazığ 2 No’lu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu’ndan İHD Diyarbakır Şubesi’ne mektupla başvuruda bulunan Metin Erdem, şu beyanlarda bulundu: “Mart ayından sonra sistematik olarak baskı görüyoruz. Çok sıklıkla koşu alanlarında arama yapıp özel eşyalarımıza el konuluyor. Defterlerimiz alındı. Personelin tavırları çok kötüdür. Hatta bir personel “Burası bizim dükkanımız, biz ne istersek onu yaparız” şeklinde söylemleri oluyor. Kurum müdürü bizimle görüşmüyor, odadan kovuyor. Sohbet ve spor hakkımız engelleniyor. Bir buçuk yıldır bana disiplin cezası verildi. Bütün haklarımız elimizden alındı. Disiplin cezası içeriğinde “Spora çıkarmama, sohbet” olmamasına rağmen bizi bunlardan da mahrum ediyorlar. Malta/koridorlara çıkarıldığımızda PKK’li diye küfür ve hakaret ediliyor personel tarafından. Bu cezaevinde “tecrit” var. 120 civarı 3’lü oda 220’ye yakın tekli oda var. Hükümlü/tutuklu ayırımı yaptılar. Çok sayıda tekli oda olduğu için herhangi bir sebep yokken mahkûmları bu odalara bırakıyorlar. Bu kişilerin 3’lü odaya geçme talepleri de kabul edilmiyor. Uzun süreler tekli odada kalıyor mahpuslar. Disiplin cezalarına karşı olan soruşturmalarda savunma yapmamız engelleniyor ve diğer arkadaşların dediği şeylere imza atmamızı istiyorlar. Yazılı basında sıkıntı çıkarıyorlar. Belli gazeteleri bize vermiyorlar (Yeni Yaşam Gazetesi, Evrensel Gazetesi’ni de sınırlı veriyorlar) kitaplarımızın çoğunu bize vermiyorlar. Kürtçe kitaplarını da “tercüman” yok çeviremediğimizden veremiyoruz diyorlar. Sayımlar, sayımdan çok kısmi arama olarak geçiyor. Biz 3 kişi olmamıza rağmen en az 5 kişi odaya gelip psikolojik baskı uyguluyorlar. Özel bir ekip oluşturup aramalarda sorun çıkartıyorlar. En çok sorun bu ekibin vardiyasında

oluyor. Çok sık kimseye sorulmadan oda değişiklikleri yapılıyor. Kişilerin aile bağları ve hastalık durumları gözetilmeden yapılıyor. Bu değişikliklerde kişilerin oda değişiklik talepleri de kurul tarafından kabul edilmiyor. 14 Eylül 2018 tarihinde açlık greviden ötürü açılan disiplin soruşturmasına savunma veren mahpusların oda içinde savunmaları engellendiği için memurlar tarafından sözlü ve fiziki müdahale geçekleşiyor. Olayın ardından benim bildiğim birçok arkadaşta darp raporu verilmedi. Benim de kolumdan tutup fiziki müdahalede bulundular, dışarı çıkartılar. Bize yapılan bu kötü muamelelere karşı hukuki yollara başvurmanızı talep ediyoruz.”

27 Eylül 2018 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan İzzet Gökalp, şu beyanlarda bulundu: *“Oğlum Cihan Gökalp, Elazığ Yüksek Güvenlikli 2 No’lu cezaevinde tutuklu olarak bulunmaktadır. Aralık 2017 tarihinde buraya geldiğinden beri tek hücrede tutuluyor. Yakın zaman önce basına yansıyan haberlerle olumsuz bir şey olduğunu anlamıştık. Dün telefon ile yaptığımız görüşmede şunları aktardı; tek hücreye alındığını, keyfi muamele uygulandığını, 6 arkadaşı ile birlikte bu hukuksuzluklara karşı çıktıklarını ve kendilerine fiziki şiddet uygulandığını yaşanan saldırı sonucunda vücutlarında birçok darp izinin olduğunu söyledi. Sık sık sorgu odasına götürüldüklerini, bu keyfi muamele ile birlikte darp edildiklerini aktardı. Daha önce var olan 11 günlük hücre cezasının bitiş gününde yine sorguya çekildiklerini ve soruşturma geçirdiklerini aktardı. Oğlumun can güvenliği yoktur. Bu konuda sizden hukuki destek sunmanızı talep ediyoruz.”*

21 Eylül 2018 tarihinde İHD Diyarbakır Şubesine başvuruda bulunan Ömer Atlan, şu beyanlarda bulundu: *“Oğlum Çetin Atlan, Elazığ 2 No’lu Yüksek Güvenlikli Cezaevinde kalıyor. Cezaevindeki hükümlüler 12 Eylül’de 3 günlük açlık grevine girmişler. 14 Eylül günü açlık grevine son verdikten sonra gardiyanlar bir hükümlüyü darp etmeye başlamışlar. Bunun üzerine diğer hükümlüler bu saldırıya karşı çıkmış ve slogan atmışlar. Gardiyanlar bunun üzerine 5-6 hükümlüyü kamerasız bir salona alarak feci şekilde darp ediyorlar. Oğlum da bu darp edilenlerin arasında yer alıyor. Saldırıya uğrayanları daha sonra tek kişilik odalara almışlar. Bu saldırıyı gerçekleştiren gardiyanlar hakkında yasal işlem başlatılması için sizden hukuki destek sunmanızı talep ediyorum.”*

TESPİT VE SONUC

1. Heyetimiz, mahpuslarla görüşme ve şubemize yapılan başvurularda yer alan iddiaların, 2017 ve 2018 yıllarında da değişik zamanlarda aynı içeriklerle yapılmış olması ve süreklilik arz eden bir durum olması nedeniyle, başvurularda ifade edilen insan hakları ihlallerinin sistematik ve yaygın olarak gerçekleştiği kanaatine ulaşmıştır.
2. Heyetimiz, hapisanelerdeki bulunan mahpusların, işkence ve kötü muamele, tehdit, tecrit ve izolasyon, sağlığa erişim hakkının engellenmesi, ayakta sayım dayatması, sosyal-kültürel-sportif haklardan mahrum bırakma, iletişim ve haberleşme haklarının engellenmesi, keyfi disiplin soruşturmaları şeklinde ihlallere maruz kaldığı kanaatine ulaşmıştır.
3. Heyetimiz, ihlallere maruz kalan mahpusların, politik görüşleri dikkate alınarak cezaevi personelinin önyargılı ve ayrımcı muamelesine maruz kaldığını, ihlallerin bu durumdan kaynaklı gerçekleştiği tespitine ulaşmıştır.

4. Mahkemelerce yasaklama ve toplatılma kararı bulunmayan kitap ve yayınların cezaevi idaresinin keyfi tasarrufuyla yasaklandığını, mahpusların basın ve haber alma özgürlüklerinin ağır şekilde ihlal edildiğini tespit etmiştir.
5. Cezaevi idaresi tarafından, mahpusların kısıtlanan hakları hususundaki talepleri görmezden gelindiği ve mahpuslara yönelik keyfi bir şekilde disiplin soruşturmaları açılıp ceza verildiğini tespit etmiştir.
6. Heyetimiz, OHAL sürecinde yaşanan ihlallerin OHAL sonrası da devam ettiğini, ihlallere ilişkin gerek Cezaevi Savcılığı'nın ve gerekse de cezaevi idaresinin önleyici tedbirler almadığı ve ihlalleri yaygın ve sistematik olarak devam etmesinde kusurlu oldukları tespitine ulaşmıştır. İhlalleri gerçekleştiren fail konumundaki cezaevi personelinin her hangi bir soruşturmaya tabi tutulmamasını bir cezасızlık politikası olarak değerlendiren heyetimiz, fail konumundaki görevlilerin ihlallerin sürdürülmesi hususunda bir politikadan cesaret aldıkları kanaatine ulaşmıştır.

Heyetimiz, mahpuslara yönelik gerçekleşen ihlallerin önlenmesine dair şu önerilerde bulunmaktadır;

1. Öncelikle, Türkiye'deki infaz rejimi mevzuatının ve politikasının uluslararası insan hakları hukukuna ve özel olarak da mahpus haklarına uygun hale getirilmesi gerekmektedir,
2. Mahpuslara yaşatılan işkence ortamından derhal vazgeçilmeli, mahpuslara uluslararası hukukun emrettiği şekilde insana yaraşır bir şekilde bir muamele gösterilmelidir,
3. Mahpuslar üzerindeki tecrit ve izolasyonun derhal kaldırılması ve insani yaşam şartlarının oluşturulması gerekmektedir.
4. Mahpusların sağlığa erişim haklarının sağlanması, koruyucu sağlık hizmetlerine önem verilmesi, hastalığı olanların tedavi olanaklarından yararlanmaları için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.
5. Heyetimiz 1 No'lu Yüksel Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda mahpuslara yönelik yaşanan insan hakları ihlallerinin etkin bir şekilde soruşturularak sorumluluğu bulunan personellerin cezalandırılması için yargı mensuplarını göreve davet etmektedir.
6. Heyetimiz; cezaevi rejimi, fiziki koşullar ve uygulanan muameleler hakkında etkili bir idari ve yargısal denetim sağlanması gerektiğini tespit etmiştir. İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Onur Kırıcı Muamele ya da Cezanın Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'ne uygun şekilde "bağımsız" ulusal denetim mekanizmalarının oluşturulması için hükümeti derhal gerekli çalışmaları başlatmaya davet etmektedir. Ayrıca, 1 No'lu Yüksel Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu ve Elazığ 2 No'lu Ceza İnfaz Kurumu'nda yaşananlara sessiz kalan Adalet Bakanı'nı ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonunu göreve davet ediyoruz.